

Виявлення акцентуацій характеру за Леонгардом Шмішеком

Суть методики

Метод полягає в наданні людині **88 питань**, на які потрібно коротко відповідати «так» чи «ні», довго не розмірковуючи. Важливо давати відповіді, керуючись справжнім настроєм. В результаті опитування, після подальшої обробки даних, визначається акцентуація людської особистості, яка вибирається з класифікованих Леонгардом Шмишека наступних десяти видів:

1. Демонстративний вид охарактеризований бажанням постійного витіснення інших особистостей з оточення.
2. Педанти, інертного поведінки з достатньою ригідністю, нездатні в результаті загальмованою психічної діяльності прибрати з мислення травмуючі переживання.
3. Застреваючий тип особистості відрізняється стійким збереженням в психіці виник ефекту.
4. Збудливі особистості не контролюють з'являються спонукання і потягу, їм характерна висока імпульсивність поведінки.
5. Гіпертимічні люди відрізняються піднесенням настроєм, яке сусидить з активною діяльністю і постійним оптимізмом.
6. Дістаміческа натура характеризується проявом зниженого настрою, песимістичним мисленням, виділенням непривабливих життєвих ситуацій і тінювих сторін існування, тугодумни.
7. Тривожно-боязливі особистості бояться звичних дій, виявляють лякливість, нездатні на вчинки через постійну боязкості.
8. Циклотимічний тип характеризується постійною зміною активної діяльності і оптимізму на песимістичні міркування і бездіяльність
9. Афективно-екзальтовані особистості у всіх життєвих проявах відчують крайній захоплення або нерозділене печаль, люди такого типу постійно знаходяться в зазначених крайнощах.
10. Емотивний характер по психічних проявів близький до попереднього типу, але особливістю є не таке бурхливе прояв настрою і знаходження в середньому емоційному тлі.

Два вида методики

Максимальне значення результату за кожним видом акцентуації **вибрано в 24 бали**. Ознакою прояву певного типу особистості вважається показник, що перевищує 12 балів. Варіанти методики розроблені для дорослого і дитячого віку:

Метод визначення акцентуації виявляє:

- тип характеру і особистість;
- мотивацію вчинків;
- темперамент;
- відносини з іншими особистостями;
- інтелектуальний розвиток;

Різниця між дитячим і дорослим опитувальником полягає в тому, що перший визначає професійні відносини індивідуума, а другий розглядає поведінку дитини в навчальній та ігрової діяльності. Різна формулювання питань сприяє виявленню переважаючих акцентуації особистості як для дитини, так і дорослої людини, обробка результатів відбувається однаково для двох варіантів.

Варіант опитувальника для дітей

1. Ти зазвичай спокійний, веселий?
2. Чи легко ти ображаєшся, засмучуєшся?
3. Чи легко ти можеш розплакатися?
4. Чи багато разів ти перевіряєш, чи немає помилок в твоїй роботі?
5. Чи такий ти сильний, як твої однокласники?
6. Чи легко ти переходиш від радості до смутку і навпаки?
7. Чи любиш ти бути головним у грі?
8. Чи бувають дні, коли ти без всяких причин на всіх сердитися?
9. Серйозний ти людина?
10. Чи завжди ти намагаєшся сумлінно виконувати завдання вчителів?
11. Чи вмієш ти вигадувати нові ігри?
12. Чи скоро ти забуваєш, якщо когось образив?
13. Чи вважаєш ти себе добрим, чи вмієш співчувати?
14. Кинувши лист у поштову скриньку, перевіряєш ти рукою не застрягло воно в прорізи?
15. Намагаєшся чи ти бути кращим в школі, у спортивній секції, в гуртку?
16. Коли ти був маленьким, ти боявся грози, собак?
17. Чи вважають тебе хлопці надто старанним і акуратним?
18. Чи залежить твій настрій від домашніх і шкільних справ?
19. Чи можна сказати, що більшість твоїх знайомих люблять тебе?
20. Чи буває у тебе неспокійно на душі?
21. Тобі зазвичай трохи сумно?
22. Переживаючи горе, чи траплялося тобі ридати?
23. Тобі важко залишатися на одному місці?

24. Борешся ти за свої права, коли з тобою чинять несправедливо?
25. Чи доводилося тобі коли-небудь стріляти з рогатки в котів?
26. Чи дратує тебе, коли завіса або скатертина висять нерівно?
27. Коли ти був маленьким, ти боявся залишатися один вдома?
28. Чи буває так, що тобі весело або сумно без причини?
29. Ти — один з кращих учнів в класі?
30. Чи часто ти веселишся, дуріти?
31. Чи легко ти можеш розсердитися?
32. Чи відчуваєш ти себе іноді дуже щасливим?
33. Чи вмієш ти веселити хлопців?
34. Чи можеш ти прямо сказати комусь все, що ти про нього думаєш?
35. Чи боїшся ти крові?
36. Чи охоче ти виконуєш шкільні доручення?
37. Заступив ти за тих, з ким вчинили несправедливо?
38. Тобі неприємно увійти в темну порожню кімнату?
39. Тобі більше до душі повільна і точна робота, ніж швидка і не така точна?
40. Чи легко ти знайомишся з людьми?
41. Чи охоче ти виступаєш на ранках, вечорах?
42. Ти коли-небудь тікав з дому?
43. Ти коли-небудь засмучувався через сварку з хлопцями, вчителями настільки, що не міг піти в школу?
44. Чи здається тобі життя важкою?
45. Чи можеш ти при невдачі посміятися над собою?
46. Намагаєшся чи ти помиритися, якщо сварка сталася не з твоєї вини?
47. Чи любиш ти тварин?
48. Йдучи з дому, чи доводилося тобі повертатися, щоб перевірити, чи не сталося чого-небудь?
49. Чи здається тобі іноді, що з тобою або твоїми рідними має щось статися?
50. Твій настрій залежить від погоди?
51. Чи важко тобі відповідати в класі, навіть якщо ти знаєш відповідь на питання?
52. Чи можеш ти, якщо сердишся на кого-то, почати битися?
53. Чи подобається тобі бути серед хлопців?
54. Якщо тобі щось не вдається, чи можеш ти прийти в розпач?
55. Чи можеш ти організувати гру, роботу?
56. Завзято ти прагнеш до мети, навіть якщо на шляху зустрічаються труднощі?
57. Плакав ти коли-небудь під час перегляду кінофільму, читання сумної книги?
58. Чи буває тобі важко заснути через якихось турбот?
59. Підказуєш ти або даєш списувати?
60. Чи боїшся ти пройти один по темній вулиці ввечері?
61. Чи слідкуєш ти за тим, щоб кожна річ лежала на своєму місці?

62. Чи буває з тобою так, що ти лягаєш спати з гарним настроєм, а прокидаєшся з поганим?
63. Вільно чи ти відчуваєш себе з незнайомими хлопцями (в новому класі, таборі)?
64. Чи буває у тебе головний біль.
65. Чи часто ти смієшся?
66. Якщо ти не поважаєш людину, чи можеш ти поводитися з ним так, щоб він цього не помічав (Не показувати свого неповаги)?
67. Чи можеш ти зробити багато різних справ за один день?
68. Чи часто з тобою бувають несправедливі?
69. Чи любиш ти природу?
70. Йдучи з дому, лягаючи спати, перевіряєш ти, замкнені чи двері, чи вимкнене світло?
71. Боязкий ти, як ти вважаєш?
72. Чи змінюється твій настрій за святковим столом?
73. Береш участь ти в драматичному гуртку, чи любиш ти читати вірші зі сцени?
74. Чи буває у тебе без особливої причини похмуре настрої, при якому тобі ні з ким не хочеться говорити?
75. Чи буває, що ти думаєш про майбутнє з сумом?
76. Чи бувають у тебе несподівані переходи від радості до туги?
77. Чи вмієш ти розважати гостей?
78. Подовгу ти сердишся, ображаєшся?
79. Чи сильно ти переживаєш, якщо горе сталося у твоїх друзів?
80. Чи станеш ти через помилку, помарки переписувати лист у зошиті?
81. Чи вважаєш ти себе недовірливим?
82. Чи часто тобі сняться страшні сни?
83. Чи виникало у тебе бажання стрибнути у вікно або кинутися під машину?
84. Чи стає тобі, якщо все навколо веселяться?
85. Якщо у тебе неприємності, чи можеш ти на якийсь час забути про них, не думати про них постійно?
86. Здійснюєш ти вчинки, несподівані для самого себе?
87. Зазвичай ти небагатослівний, мовчазний?
88. Міг би ти, беручи участь в драматичному поданні, настільки увійти в роль, що при цьому забути, що ти не такий як на сцені?

Ключ тесту опроснику Шмишека Леонгарда.

По кожній шкалою підраховуються плюси (позитивні відповіді на зазначені питання) і мінуси (негативні відповіді на відповідні шкалою питання). Потім отримані бали (плюси і мінуси) за шкалою підсумовуються і результат множиться на коефіцієнт — при кожному типі акцентуації свій. В результаті обробки результатів тестування

вийде 10 показників, відповідних вираженості тієї чи іншої акцентуації особистості за К. Леонгардом. акцентуації характеру

1. Демонстративність, истероидность x2 (вийшло значення шкали помножити на 2) Скласти (+): 7, 19, 22, 29, 41, 44, 63, 66, 73, 85, 88
Відняти (-): 51

2. Застревання, жорсткість x2 +: 2, 15, 24, 34, 37, 56, 68, 78, 81 -: 12, 46, 59

3. Педантичность x2 +: 4, 14, 17, 26, 39, 48, 58, 61, 70, 80, 83 —: 36

4. Неуравновешенность, збудливість x3 +: 8, 20, 30, 42, 52, 64, 74, 86 -:
Немає Акцентуации темпераменту

5. гипертимное x3 +: 1, 11, 23, 33, 45, 55, 67, 77 -: Немає

6. Дистимичность x3 +: 9, 21, 43, 75, 87 -: 31, 53, 65

7. Тривожність, боязкість x3 +: 16, 27, 38, 49, 60, 71, 82 -: 5

8. Циклотімічность x3 +: 6, 18, 28, 40, 50, 62, 72, 84 -: Немає

9. Афективність, екзальтованість x6 +: 10, 32, 54, 76 -: Немає

10. Эмотивность, лабільність x3 +: 3, 13, 35, 47, 57, 69, 79 — : 25

Опис типів акцентуацій особистості 1. Демонстративний тип.

Характеризується підвищеною здатністю до витіснення, демонстративністю поведінки, жвавістю, рухливістю, легкістю у встановленні контактів. Схильний до фантазування, брехливості і удавання, спрямованим на прикрашання своєї персони, авантюризму, артистизму, до позерства. Ним керує прагнення до лідерства, потреба у визнанні, спрага постійної уваги до своєї персони, жадоба влади, похвали; перспектива бути непоміченим обтяжує його. Він демонструє високу пристосованість до людей, емоційну лабільність (легку зміну настроїв) при відсутності дійсно глибоких почуттів, схильність до інтриг (при зовнішній м'якості манери спілкування). Відзначається безмежний егоцентризм, спрага захоплення, співчуття, шанування, здивування. Зазвичай похвала інших в його присутності викликає у

нього особливо неприємні відчуття, він цього не виносить. Прагнення до компанії зазвичай пов'язане з потребою відчутти себе лідером, зайняти виняткове становище. Самооцінка сильно далека від об'єктивності. Може дратувати своєю самовпевненістю і високими домаганнями, сам систематично провокує конфлікти, але при цьому активно захищається. Володіючи патологічної здатністю до витіснення, він може повністю забути те, про що він не бажає знати. Це розковує його у брехні. Зазвичай бреше з невинним обличчям, оскільки те, про що він говорить, в даний момент, для нього є правдою; мабуть, внутрішньо він не усвідомлює свою брехню, або ж усвідомлює дуже неглибоко, без помітних докорів сумління. Здатний захопити інших неординарністю мислення і вчинків. Може дратувати своєю самовпевненістю і високими домаганнями, сам систематично провокує конфлікти, але при цьому активно захищається. Володіючи патологічної здатністю до витіснення, він може повністю забути те, про що він не бажає знати. Це розковує його у брехні. Зазвичай бреше з невинним обличчям, оскільки те, про що він говорить, в даний момент, для нього є правдою; мабуть, внутрішньо він не усвідомлює свою брехню, або ж усвідомлює дуже неглибоко, без помітних докорів сумління. Здатний захопити інших неординарністю мислення і вчинків. Може дратувати своєю самовпевненістю і високими домаганнями, сам систематично провокує конфлікти, але при цьому активно захищається. Володіючи патологічної здатністю до витіснення, він може повністю забути те, про що він не бажає знати. Це розковує його у брехні. Зазвичай бреше з невинним обличчям, оскільки те, про що він говорить, в даний момент, для нього є правдою; мабуть, внутрішньо він не усвідомлює свою брехню, або ж усвідомлює дуже неглибоко, без помітних докорів сумління. Здатний захопити інших неординарністю мислення і вчинків. про що він говорить, в даний момент, для нього є правдою; мабуть, внутрішньо він не усвідомлює свою брехню, або ж усвідомлює дуже неглибоко, без помітних докорів сумління. Здатний захопити інших неординарністю мислення і вчинків. про що він говорить, в даний момент, для нього є правдою; мабуть, внутрішньо він не усвідомлює свою брехню, або ж усвідомлює дуже неглибоко, без помітних докорів сумління. Здатний захопити інших неординарністю мислення і вчинків.

2. Застреваючий тип.

Його характеризує помірна товариськість, занудливість, схильність до моралі, неговіркий. Часто страждає від уявної несправедливості по відношенню до нього. У зв'язку з цим проявляє настороженість і недовірливість по відношенню до людей, чутливий до образ і

засмучення, вразливий, підозрілий, відрізняється мстивістю, довго переживає те, що сталося, не здатний «легко відходити» від образ. Для нього характерна зарозумілість, часто виступає ініціатором конфліктів. Самовпевненість, жорсткість установок і поглядів, сильно розвинене честолюбство часто призводять до наполегливої твердження своїх інтересів, які він відстоює з особливою енергійністю. Прагне досягти високих показників в будь-якій справі, за яке береться і проявляє велику наполегливість у досягненні своїх цілей. Основною рисою є схильність до афектів (правдолюбство, образливість,

3. Педантичний тип.

Характеризується ригідністю, інертністю психічних процесів, важкі на підйом, довгим переживанням травмуючих подій. У конфлікти вступає рідко, виступаючи радше пасивної, ніж активної стороною. У той же час дуже сильно реагує на будь-який прояв порушення порядку. На службі поводить як бюрократ, пред'являючи оточуючим багато формальних вимог. Пунктуальний, акуратний, особливу увагу приділяє чистоті і порядку, скрупульозний, добросовісний, схильний жорстко слідувати плану, у виконанні дій неквапливий, усидливий, орієнтований на високу якість роботи і особливу акуратність, схильний до частих самоперевірки, сумнівам в правильності виконаної роботи, бурчання, формалізму. Охоче поступається лідерством іншим людям.

4. Емоційний тип.

Недостатня керованість, ослаблення контролю над потягами і спонуканнями поєднуються у людей такого типу з владою фізіологічних потягів. Йому характерна підвищена імпульсивність, інстинктивність, грубість, занудство, похмурість, гнівливість, схильність до хамства і брані, до непорозумінь і конфліктів, в яких сам і є активною, провокує стороною. Дратівливий, запальний, часто змінює місце роботи, неуживчива в колективі. Відзначається низька контактність у спілкуванні, сповільненість вербальних і невербальних реакцій, ваговитість вчинків. Для нього ніякої праця не стає привабливим, працює лише в міру необхідності, виявляє таку ж небажання вчитися. Байдушій до майбутнього, цілком живе сьогоднішнім, бажаючи отримати від нього масу розваг. Підвищена імпульсивність або виникає реакція збудження гасяться з працею і можуть бути небезпечні для оточуючих. Він може бути владним, вибираючи для спілкування найбільш слабких.

5. Гіпертимічний тип.

Людей цього типу відрізняє велика рухливість, товариськість, балакучість, вираженість жестів, міміки, пантоміміки, надмірна самостійність, схильність до пустощів, брак почуття дистанції в стосунках з іншими. Часто спонтанно відхиляються від початкової теми в розмові. Скрізь вносять багато шуму, люблять компанії однолітків, прагнуть ними командувати. Вони майже завжди мають дуже гарний настрій, добре самопочуття, високий життєвий тонус, нерідко квітучий вигляд, хороший апетит, здоровий сон, схильність до обжерливості і іншим радощам життя. Це люди з підвищеною самооцінкою, веселі, легковажні, поверхневі і, разом з тим, діловиті, винахідливі, блискучі співрозмовники; люди, які вміють розважати інших, енергійні, діяльні, ініціативні. Велике прагнення до самостійності може служити джерелом конфліктів. Їм характерні спалахи гніву, роздратування, особливо коли вони зустрічають сильну протидію, зазнають невдачі. Схильні до аморальних вчинків, підвищеної дратівливості, прожектерству. Відчувають недостатньо серйозне ставлення до своїх обов'язків. Вони важко переносять умови жорсткої дисципліни, монотонну діяльність, вимушена самотність.

6. Дистимічний тип.

Люди цього типу відрізняються серйозністю, навіть пригніченістю настрою, повільністю, слабкістю волевих зусиль. Для них характерні песимістичне ставлення до майбутнього, занижена самооцінка, а також низька контактність, небагатослівність в бесіді, навіть мовчазність. Такі люди є домосідами, індивідуалістами; суспільства, галасливій компанії зазвичай уникають, ведуть замкнутий спосіб життя. Часто похмурі, загальмовані, схильні фіксуватися на тінювих сторонах життя. Вони сумлінні, цінують тих, хто з ними дружить і готові їм підкоритися, мають у своєму розпорядженні загостреним почуттям справедливості, а також замедленістю мислення.

7. Тривожний тип.

Людяма такого типу властиві низька контактність, мінорний настрій, боязкість, полохливість, невпевненість в собі. Діти тривожного типу часто бояться темряви, тварин, бояться залишатися одні. Вони цураються гучних і жвавих однолітків, не люблять надмірно гучних ігор, переживають почуття страху і сором'язливості, важко переживають контрольні, іспити, перевірки. Часто соромляться

відповідати перед класом. Охоче підкоряються опіки старших, нотації дорослих можуть викликати у них докори сумління, почуття провини, сльози, відчай. У них рано формується почуття обов'язку, відповідальності, високі моральні та етичні вимоги. Почуття власної неповноцінності намагаються замаскувати в самоствердженні через ті види діяльності, де вони можуть більшою мірою розкрити свої здібності. Властиві їм з дитинства образливість, чутливість, сором'язливість заважають зблизитися з тими, з ким хочеться, особливо слабкою ланкою є реакція на ставлення до них оточуючих. Непереносимість насмішок, підозри супроводжуються невмінням постояти за себе, відстояти правду при несправедливих звинуваченнях. Рідко вступають в конфлікти з оточуючими, граючи в них в основному пасивну роль, в конфліктних ситуаціях вони шукають підтримки і опори. Вони мають дружелюбність, самокритичність, старанність. Внаслідок своєї беззахисності нерідко служать «козлами відпущення», мішенями для жартів. в конфліктних ситуаціях вони шукають підтримки і опори. Вони мають дружелюбність, самокритичність, старанність. Внаслідок своєї беззахисності нерідко служать «козлами відпущення», мішенями для жартів. в конфліктних ситуаціях вони шукають підтримки і опори. Вони мають дружелюбність, самокритичність, старанність. Внаслідок своєї беззахисності нерідко служать «козлами відпущення», мішенями для жартів.

8. циклотімний тип.

Характеризується зміною гіпертімних і дістімний станів. Їм властиві часті періодичні зміни настрою, а також залежність від зовнішніх подій. Радісні події викликають у них картини гіпертіми: жага діяльності, підвищена балакучість, стрибка ідей; печальние-пригніченість, сповільненість реакцій і мислення, так само часто змінюється їхня манера спілкування з оточуючими людьми. У підлітковому віці можна виявити два варіанти циклотимической акцентуації: типові і лабільні циклоїди. Типові циклоїди в дитинстві зазвичай справляють враження гіпертімних, але потім виявляється млявість, занепад сил, то, що раніше давалося легко, тепер вимагає непомірних зусиль. Перш галасливі і жваві, вони стають млявими домосідами, спостерігається падіння апетиту, безсоння, або, навпаки, сонливість. На зауваження реагують роздратуванням, навіть грубістю і гнівом, в глибині душі, однак, впадаючи при цьому в зневіру, глибоку депресію, не виключені суїцидальні спроби. Вчаться нерівно, що трапилися упушення надолужують насилу, породжують в собі огиду до занять. У лабільних циклоїди фази зміни настрою зазвичай коротше, ніж у типових циклоїди. «Погані» дні відзначаються більш насиченими

поганим настроєм, ніж млявістю. В період підйому виражені бажання мати друзів, бути в компанії. Настрій впливає на самооцінку. В період підйому виражені бажання мати друзів, бути в компанії. Настрій впливає на самооцінку. В період підйому виражені бажання мати друзів, бути в компанії. Настрій впливає на самооцінку.

9. Екзальтирований тип.

Яскрава риса цього типу-здатність захоплюватися, а також- усміхненість, відчуття щастя, радості, насолоди. Ці почуття у них можуть часто виникати з причини, яка у інших не викликає великого підйому, вони легко приходять в захват від радісних подій і в повний отчаяніє- від сумних. Їм властива висока контактність, балакучість, влюбливість. Такі люди часто сперечаються, але не доводять справи до відкритих конфліктів. У конфліктних ситуаціях вони бувають як активної, так і пасивною стороною. Вони прив'язані до друзів і близьким, альтруїстичні, мають почуття співчуття, хороший смак, проявляють яскравість і щирість почуттів. Можуть бути панікерами, схильні до миттєвим настроям, поривчасті, легко переходять від стану захоплення до стану печалі, мають лабільністю психіки.

10. Емотивної тип.

Цей тип споріднений екзальтований, але прояви його не такі бурхливі. Для них характерні емоційність, чутливість, тривожність, балакучість, боязкість, глибокі реакції в області тонких почуттів. Найбільш сильно виражена риса гуманність, співпереживання іншим людям або тваринам, чуйність, Сердечна, сострадованіє чужим успіхам. Вони вразливі, слізливий, будь-які життєві події сприймають серйозніше, ніж інші люди. Підлітки гостро реагують на сцени з фільмів, де будь-кому загрожує небезпека, такі сцени можуть викликати у них сильне потрясіння, яке довго не забудеться і може порушити сон. Рідко вступають в конфлікти, образи носять в собі, не «вихлюпуються» назовні. Їм властиве загострене почуття обов'язку, старанність. Дбайливо ставляться до природи, люблять вирощувати рослини, доглядати за тваринами.